

TENDERBAJNOKOK

A közpénzből gazdagodó cégek teljesítménye
és tulajdonosaik közhatalmi szerepvállalása

Az elemzés a Transparency International Integrity Watch 3.0 című projektje során készült.

Az Integrity Watch 3.0-t az Európai Unió Belső Biztonsági Alapja finanszírozza.

**Az Európai Unió
támogatásával**

Jelen elemzés és a Tenderbajnok felület tartalma kizárólag a Transparency International Magyarország nézeteit képviseli, és az ő felelőssége. Az Európai Bizottság nem vállal felelősséget a benne foglalt információkért.

Készítette a Transparency International
Magyarország Alapítvány
Infografika: Infotandem

A kézirat lezárásának időpontja: 2023. április 21.

A Transparency International Magyarország Alapítvány nem vállal felelősséget a tanulmányban található adatok és megállapítások egyéb célra és más összefüggésben történő felhasználásáért.

TENDER- BAJNOKOK

A közpénzből gazdagodó cégek teljesítménye és tulajdonosaik közhatalmi szerepvállalása

TARTALOMJEGYZÉK

4**Vezetői összefoglaló****8****Korrupciós kockázatok és törvényi hátterük a közbeszerzések területén****11****A Tenderbajnokról**

- Tenderbajnok célja és tartalma
- Figyelmeztető jelzések (red flagek) alkalmazása a Tenderbajnok felületen

14**Cégek és közbeszerzések**

- A legtöbb közbeszerzést elnyert cégek
- A legnagyobb átlagos értékű eljárások
- Az elnyert összeg és az árbevétel aránya

17**Végső tulajdonosok**

- Tulajdonosi koncentráció
- Végső tulajdonosok közhatalmi pozíciói
- Említések száma a sajtóban

22**Melléklet**

- Az adatforrására, értelmezésére vonatkozó információk

IRÁNY A TENDERBAJNOK!

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A 2010-es választásokat követően az Országgyűlés kinyilvánította¹, hogy megszületett a Nemzeti Együttműködés Rendszere (NER) Magyarországon. Egyes hatalomközeli vállalkozók és a kormány összefonódása az utóbbi években nagyban meghatározta a közpénzek elköltésének jellegét hazánkban. Az Európai Parlament 2022-ben „hibrid választási autokráciának” bélyegezte az Orbán-rezsimet. Magyarországon a fékek és ellensúlyok demokratikus rendszerét az elmúlt évtized közepére lebontották, ami az állam foglyul ejtésének (state capture) sajátos, politikai címkével illetett formájához vezetett. Ez azt jelenti, hogy egy, politikusokból, oligarchákból és üzletemberekből álló informális csoport egymással szorosan együttműködve elfoglalta a legtöbb közintézményt, és a közjó helyett partikuláris és magánérdekeket szolgál. A folyamat során a legtöbb esetben a miniszterelnök a „végső szó”.² A közbeszerzéssel összefüggésben az állam foglyul ejtése leginkább a szerződések elosztását és teljesítését ellenőrző állami szervezeteket veszi célba, mivel ezek a közpénzek elsődleges elosztói.

A Transparency International (TI) Magyarország új, jelen elemzésével egyidőben nyilvánosságra hozott **Tenderbajnok**³ elnevezésű felületén azt a vállal-kozói kört veszi górcső alá, amely az elmúlt években a közbeszerzések legfőbb haszonélvezője volt. **A TI Magyarország a felületen közbeszerzési, cég-információs és közhatalmi pozíciókat rendsze-**

rező adatok összekapcsolása révén grafikonos formában tette elemezhetővé a közbeszerzési eljárásokon nyertes cégek teljesítményét, koncentrációját, továbbá összefonódásait az állami és önkormányzati intézményrendszerrel.

A platformon bemutatott információk azon vállalkozások adatait tartalmazzák, amelyek fő bevételi forrása közbeszerzési eljárásokból származik. A közbeszerzések közül nyert összeg azonban általában nem abban az évben realizálódik, amikor az eljárás eredményét kihirdetik. A legtöbb esetben a közbeszerzési eljárást még a megvalósítást megelőző években nyeri meg a vállalkozó. Ennél fogva eltér egymástól a közbeszerzés eredményének (az eredménytájékoztató közzétételének), vagyis a nyertes ajánlattevő kiválasztásának időpontja attól, amikor beszerzést, fejlesztést kifizetik a vállalkozásnak. Ezért az érintett vállalatok kiválasztása során a cégek által egy adott évben (2021) elért nettó árbevétel hasonlítottuk össze az előző három évben (2018. január 1. és 2020. december 31. között) elnyert közbeszerzések összesített értékével. Azokat a vállalatokat választottuk ki, amelyeknél a 2018 és 2020 között elnyert közbeszerzések összege meghaladta a 2021-es nettó árbevétel 50 százalékát, és 2021-ben 100 millió forinton felüli nettó árbevételt realizáltak. **A felületen több mint 2700 cég, 30 ezer közbeszerzési eljárásrész és több mint 5200 végső tulajdonos adatait tettük elérhetővé és elemezhetővé.**

¹ Az Országgyűlés 1/2010. (VI. 16.) OGY politikai nyilatkozata a Nemzeti Együttműködésről; https://2010-2014.kormany.hu/download/d/56/00000/politikai_nyilatkozat.pdf

² Transparency International Magyarország: *Fekete Könyv II – Korrupció és az állam foglyul ejtése Magyarországon*; 2022; https://transparency.hu/wp-content/uploads/2022/01/Fekete_Konyv_II_2022.pdf

³ <http://tenderbajnok.transparency.hu/>

Felületünkön és elemzésünkben a cégek közbeszerzések során elért teljesítménye és a vállalkozások eredményeinek összevetése, valamint a végső tulajdonosok összekapcsolása révén kimutatható koncentráció és közhatalmi kapcsolatok bemutatása volt a cél. E két tényező ugyanis nagyban befolyásolja a verseny hatékonyságát a közbeszerzési piacon, vagyis azt, hogy mely szereplők férnek hozzá kiemelkedő mértékben az állami és önkormányzati megbízásokhoz, és hogy egyéb pozícióijukból fakadóan milyen előnyre tehetnek szert, amely akár az összeférhetetlenség gyanúját is felvetheti. Az elérhető adatok természetéből fakadóan egyes esetekben proxy indikátorokat használtunk. A konzorciumban elnyert közbeszerzési eljárások értékét – a pontos részesedések ismertének hiányában – tagok számával egyenlő arányban elosztva vettük figyelembe.

Figyelmeztető jelzésekkel (úgynevezett red flag-ekkel) mutattunk rá az egyes kategóriákban valamilyen szempontból kiemelkedő kockázatot mutató cégekre és tulajdonosokra. A vállalatok maximálisan négy, míg a végső tulajdonosok maximálisan három red flaget kaphattak. A kockázati indikátorok a legtöbb és a legértékesebb közbeszerzést elnyerő cégekre, illetve az ilyen cégek végső tulajdonosaira, az elért profitra, a végső tulajdonosok állami, illetve önkormányzati szervezetekben vállalt pozícióira és a sajtóban való említések számára vonatkoznak. Négy vállalkozás és 14 tulajdonos kapott minden kategóriában figyelmeztető jelzést. A figyelmeztető jelzések kapcsán ugyanakkor fontos kiemelni, hogy az összesített számuknál gyakorta beszédesebb a kiugró értékük.

A FŐBB EREDMÉNYEKET AZ ALÁBBIKBAN ÉS A KÖVETKEZŐ OLDALPÁRON ÖSSZEGEZZÜK:

→ Összesen több mint 626 milliárd forintnyi közbeszerzéssel a Szíjj László érdekeltségébe tartozó Duna Aszfalt Út és Mélyépítő Zrt. nyert a vizsgált cégek közül a legnagyobb értékben eljárásokat a 2018–2020-as időszakban.

→ Szíjj László és Mészáros Lőrinc párosa egyenként és együtt is magasan a mezőny fölé emelkedik az érdekeltségeik által összesen elnyert közbeszerzések értékét tekintve.

Szíjj cégei 914 milliárd forint összegű, míg Mészáros Lőrinc cégei 633 milliárd forintot kitevő közbeszerzési eljárást mondhattak magukénak a vizsgált időszakban, melyek között a két oligarcha saját tulajdonában álló, és közösen birtokolt érdekeltségei egyaránt megtalálhatóak. Ezzel Szíjj László vállalkozásai a három év alatt elnyerhető teljes vizsgált közbeszerzési érték 10, míg Mészáros Lőrinc cégei ugyanannak a 7 százalékát szereztek meg, nem számítva a családtagok vállalkozásainak eredményét.

→ A harmadik helyen álló Balásy Gyula cégei az összes vizsgált közbeszerzés 3 százalékát nyerték el 254 milliárd forint értékben.

→ Elemzésünk során az összes vizsgált tulajdonos 2 százaléka, 118 fő esetében találtunk arra vonatkozó adatot, hogy az illető a 2010. január 1. és 2022. szeptember 30. közötti időben⁴ közhatalmi pozíciót töltött be.

⁵ Vizsgálatunk során a kormánytagként ellátott, kormánybiztosi, államtitkári és helyettes államtitkári, parlamenti képviselői, a közérdekű vagyonkezelő alapítványok élén, illetve állami cégek vezetőjeként vagy megyei jogú városok polgármestereként, jegyzőjeként 2010. január 1. és 2022. szeptember 30. között vállalt mandátumokat vettük figyelembe. Az összevetés a rendelkezésre álló adatok minőségének és ennél fogva elemezhetőségének korlátaiból kifolyólag nem terjedt ki többek között a nem megyei jogú városok vezetőire, helyi képviselőkre, állami szervezetek vezetőire, bírókra, akik jogi értelemben kiemelt közszereplőnek (politically exposed person – PEP – kategóriának) minősülnek.

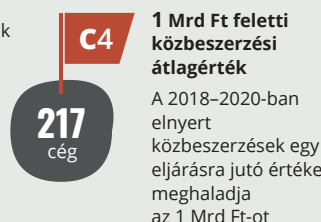
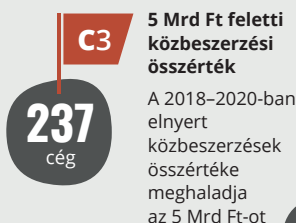
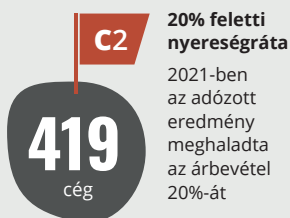
MAGYARORSZÁG TENDERBAJNOKAI

A Transparency International (TI) Magyarország kizárólag nyilvános adatokra épülő projektje bemutatja a közpénzt elnyerő cégeket, közbeszerzési tevékenységüket, eredményüket, tulajdonosi hátterüket és politikai kapcsolataikat, hogy ezzel online eszközt biztosítson a politikai korrupció felderítésére és megelőzésére.

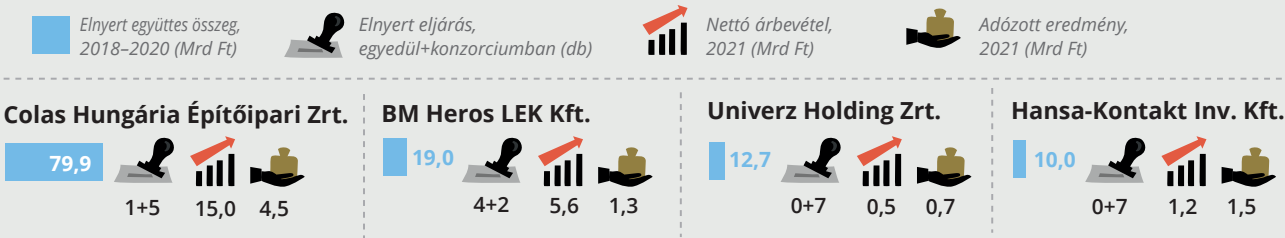
RED FLAG JELZÉSEK

A Red flag jelzések valamely mutató kirívó értékére hívják fel a figyelmet, vagyis potenciális veszélyforrásokat jelölnek (de önmagukban nem bizonyítanak visszaélést). A cégekre 4, a végső tulajdonosokra 3 különböző jelzés adható.

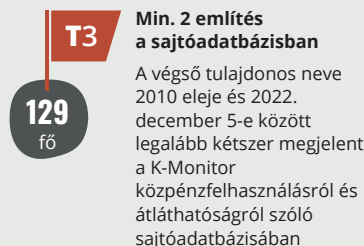
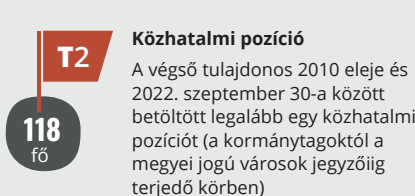
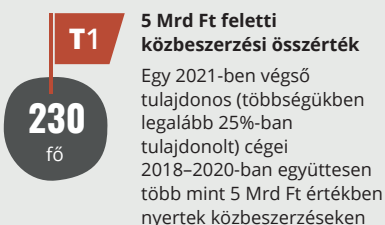
CÉGEKRE VONATKOZÓ JELZÉSEK

MELY CÉGEK GYÚJTOTTÁK BE MIND A 4 RED FLAG JELZÉST?

TULAJDONOSOKRA VONATKOZÓ JELZÉSEK

MELY VÉGSŐ TULAJDONOSOK GYÚJTOTTÁK BE MIND A 3 RED FLAG JELZÉST?

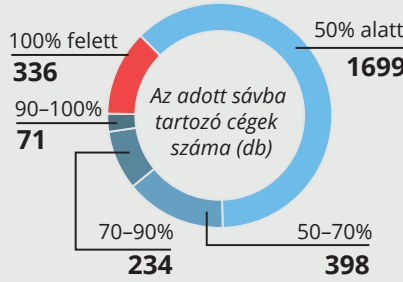

TÖVÁBBIK Mindhárom Red flag jelzést összesen 14-en kapták meg: Kossa György Géza (30,7) | Hercsik István (27,3) | Vertán György (22,5) | Végh Gábor (17,6) | Figura Ferenc (15,6) | Mendelényi Dániel (15,2) | Noll Tamás (9,3) | Homlok-Mészáros Ágnes (8,2) | Illés István (5,6)

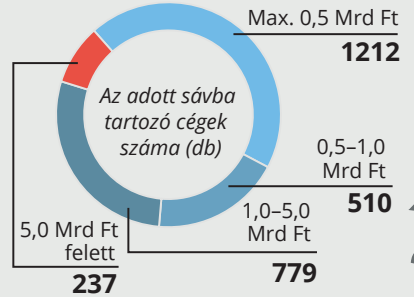
ÖSSZESÍTETT EREDMÉNYEK

A 2018 és 2020 között elnyert közbeszerzések éves átlaga és a 2021-es árbevétel aránya

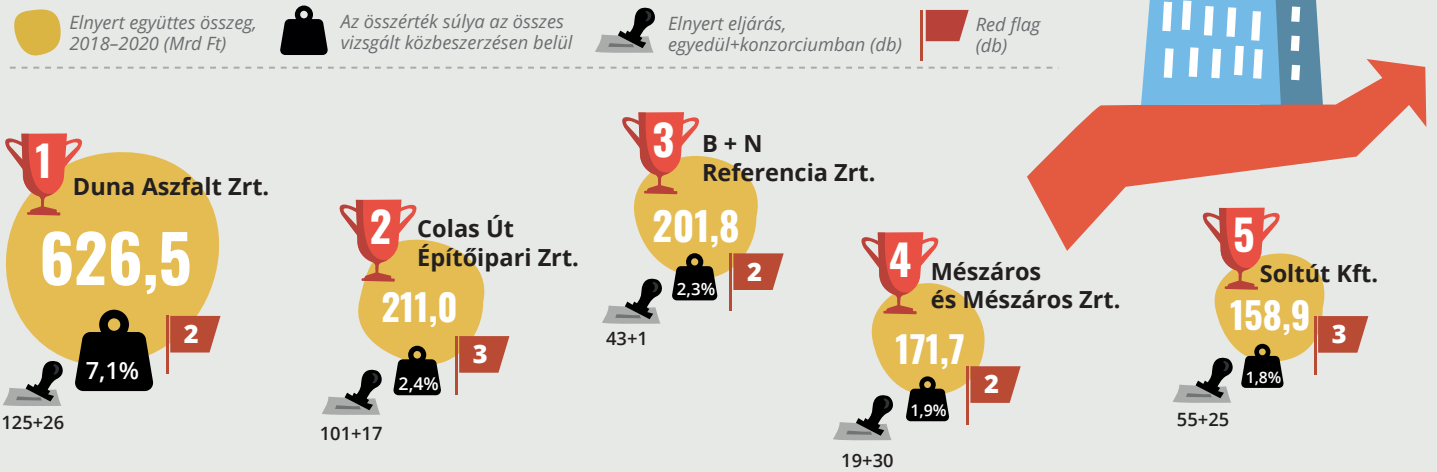

A közbeszerzéseken 2018 és 2020 között elnyert összeg együttes értéke

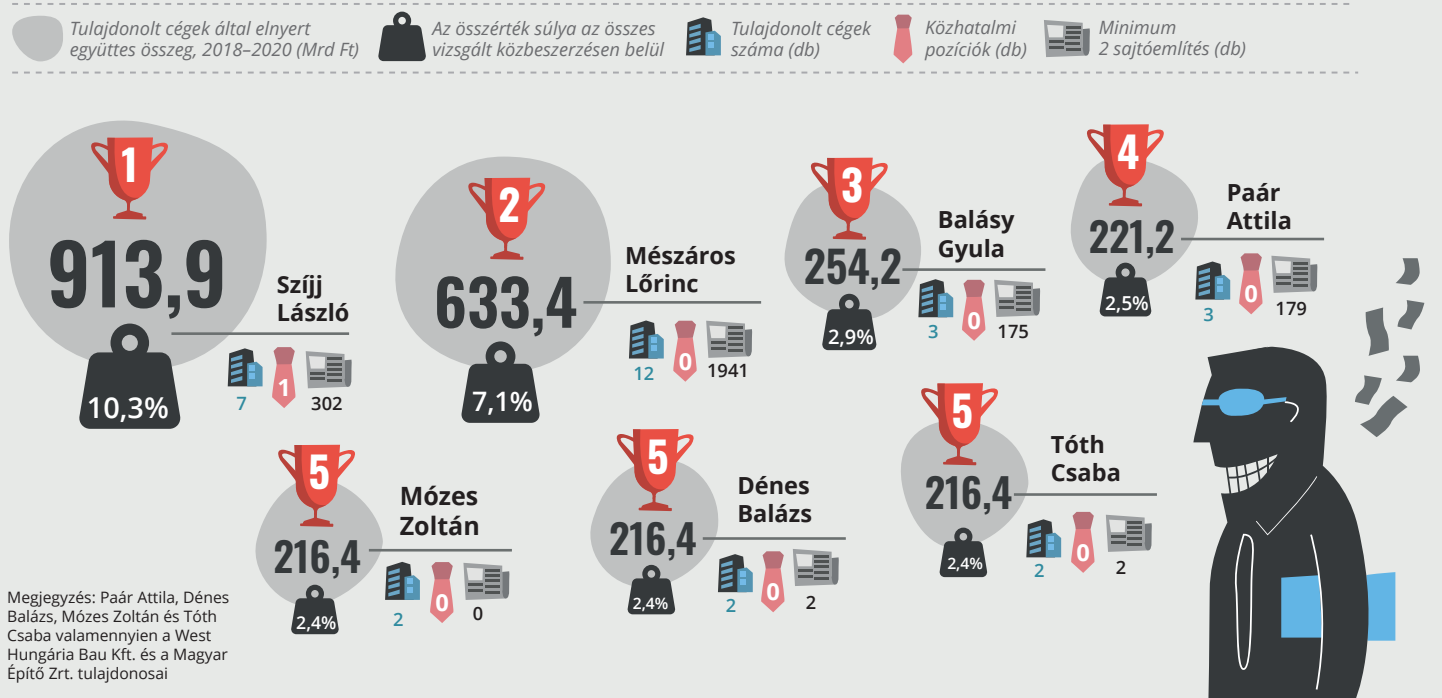
A TOP 5 TENDERBAJNOK CÉG

A 2018–2020-ban elnyert közbeszerzések együttes összege szerint rangsorolva

A TOP 5 TENDERBAJNOK TULAJDONOS

Az érdekeltségeik által 2018–2020-ban elnyert közbeszerzések együttes összege szerint rangsorolva

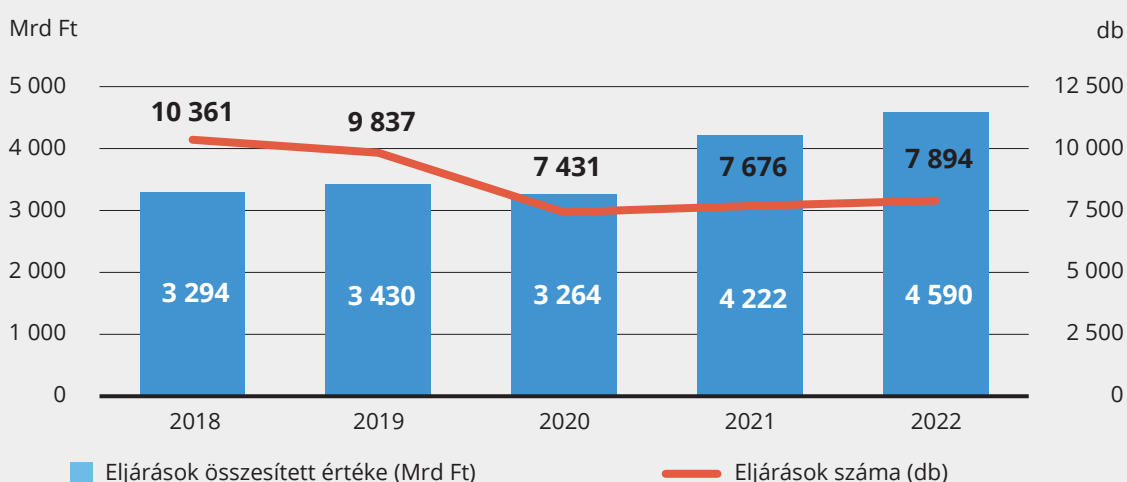

KORRUPCIÓS KOCKÁZATOK ÉS TÖRVÉNYI HÁTTERÜK A KÖZBESZERZÉSEK TERÜLETÉN

A közbeszerzés területe a világon mindenhol, így Magyarországon is jelentős, a közpénzek elosztásában központi szerepet betöltő szegmens, mely ennek megfelelően kiemelt kockázatokat hordoz magában az állampolgárok adóforintjainak elköltését illetően. A közbeszerzési eljárások összesített értéke (1. ábra)

a pandémia első évét, a 2020-at kivéve töretlen növekedést mutatott az utóbbi években. A közbeszerzési eljárások értéke a GDP százalékában kifejezett aránya 2018 és 2022 között 7 és 8 százalék között mozgott 2020-at kivéve, amikor 6,2 százalékra csökkent.

1. ÁBRA | A KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK SZÁMÁNAK ÉS ÉRTÉKÉNEK VÁLTOZÁSA MAGYARORSZÁGON

Forrás: Közbeszerzési Hatóság¹

¹ Közbeszerzési Hatóság gyorsjelentése: A magyar közbeszerzések számokban, 2022. (elérhető: <https://kozbeszerzes.hu/media/documents/gyorsjelentes-2022-pdf.pdf>)

A növekedéssel párhuzamosan a versenyt korlátozó korrupciós kockázatok is felerősödtek. Az Európai Bizottság² több tekintetben is rendszerszintű szabálytalanságot és problémát azonosított a magyarországi közbeszerzési eljárásokban. Az egyajánlatos eljárások magas, 2022-ben közel 35%-os aránya³ mellett kiemelték bizonyos vállalatok hangsúlyos részesedését, valamint súlyos hiányosságokat tártak fel az összeférhetlenségi ügyekben és a keretmegállapodások odaítélését illetően. A közbeszerzések terén jellemzően alacsony intenzitású versenyre és a magas koncentrációra, vagyis arra hívta fel a figyelmet a Korrupciókutató Központ felmérése is, hogy egyes cégek kiemelkedő arányban részesednek a közbeszerzési eljárásokból. Megállapításaik szerint 12 kormányközeli személy 42 cége nyerte el az uniós forrásokból finanszírozott közbeszerzések több mint ötödét 2010 és 2021 között.⁴ A Bizottság úgy vélte: ezek a tényezők korlátozzák az átláthatóságot és a versenyt, ami károsan hat a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásra.

A közbeszerzések területén azonosítható kockázatok során különös jelentősége van az úgynevezett **forgóajtó-jelenségnek**, amikor a politikai szerepet vállalók az üzleti szférában elhelyezkedve gazdasági befolyást gyakorolnak, így például a közbeszerzési eljárások kimenetelét is meghatározhatják. Ezen belül is „másik oldalra átállásról” akkor van szó, amikor valaki egy közhivatalból úgy lép át a magánszektorba, hogy pont ugyanazon a területen folytatja munkáját, ahol addig tevékenykedett, ám míg korábban azonos kérdésekről a kormányzat színeiben tárgyalt, a váltás után egy céget vagy egy iparágat képvisel.⁵ Míg számos uniós országban pontosan szabályozott a közhatalmi tisztségviselőkre vonatkozóan úgynevezett elhelyezkedési korlátozás, Magyarországon

a forgóajtó-jelenségre nincs átfogó szabályozás. Bizonyos hatóságok (például az újonnan létrehozott Integritás Hatóság, a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága, a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal és a Magyar Atomenergia-hatóság) vezető tisztségviselői esetében türelmi időt írnak elő. Emellett a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény⁶ előírja, hogy a kormány határozza meg a jogszabályban megjelölt legfeljebb kétéves **elhelyezkedési korlátozás** (cooling-off period) alá eső ágazatokat és munkaköröket. Ez a szabályozás azonban nem született meg, és olyan testület sincsen, illetve könnyen hozzáférhető és kereshető felület sem, mely ezeket a karrierváltásokat nyomon követné.⁷

Így különösen nehéz meghúzni a határt az etika-igazságosságos kifogásolható és a törvénytelennek, **összeférhetetlennek** minősíthető esetek között, és minden eljárás külön elemzést igényel. A Közbeszerzési Törvény (Kbt.)⁸ meglehetősen szűken határozza meg azon közhatalmi tisztségviselők körét, akik pozíciójukból fakadóan nem vehetnek részt ajánlattevőként a közbeszerzési eljárásokban. Kizárja ily módon az ajánlattevők közül a köztársasági elnököt, a kormány tagjait, valamint az Országgyűlés, az igazságszolgáltatás és a jogszabályban megnevezett állami szervezetek vezetőit. Ugyanakkor a Kbt. arra is kitér, hogy összeférhetetlen és nem vehet részt az eljárás előkészítésében és lefolytatásában az ajánlatkérő nevében olyan személy vagy szervezet, amely funkcióinak pártatlan és tárgyilagos gyakorlására bármely okból, így különösen gazdasági érdek vagy az eljárásban részt vevő gazdasági szereplővel fennálló más közös érdek miatt nem képes. A részrehajló magatartás nyilvánvalóan felmerülhet az ajánlatkérő oldalán, illetve

² A Tanács (EU) 2022/485 végrehajtási határozata az uniós költségvetésnek a jogállamisági elvek magyarországi megsértésével szembeni védelmét szolgáló intézkedésekről (2022. szeptember 18.)

³ Lásd a Közbeszerzési Hatóság gyorsjelentését: A magyar közbeszerzések számokban, 2022. (elérhető: <https://kozbeszerzes.hu/media/documents/gyorsjelentes-2022-pdf.pdf>)

⁴ CRCB: *Corruption risk and the crony system in Hungary, A brief analysis of EU funded contracts in Hungarian public procurement 2005-2021*; [Korrupciós kockázatok és klientelizmus Magyarországon – Az EU által finanszírozott szerződések elemzése a magyarországi közbeszerzések körében 2005 - 2021]; 2022. március 7. (elérhető: https://www.crcb.eu/wp-content/uploads/2022/03/2022_research_notes_03_220307_02.pdf)

⁵ Transparency International Magyarország: *A Forgóajtó jelenség Magyarországon*; 2012; <https://transparency.hu/wp-content/uploads/2012/06/A-forg%C3%B3ajt%C3%B3-jelens%C3%A9g-Magyarorsz%C3%A1gon.pdf>

⁶ 2018. évi CXXV. törvény a kormányzati igazgatásról, 117§ Elhelyezkedési korlátozás és újraalkalmazási korlátozás; <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1800125.tv>

⁷ Transparency International Magyarország és más civil szervezetek: *Contributions of Hungarian CSOs to the European Parliament's Rule of Law Report*; 2023. január 18.; https://transparency.hu/wp-content/uploads/2023/01/HUN_CSO_contribution_EC_RoL_Report_2023.pdf

⁸ 2015. évi CXLI. törvény a közbeszerzésekről 25. §; <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1500143.tv>

megvalósulhat úgy is, ha az ajánlattevő szervezet tulajdonosát, vezetőjét vagy egy azzal egy háztartásban élő családtagot bevonnak, és így közreműködésük az eljárásban a verseny tisztaságának sérelmét eredményezheti.⁹

Az összeférhetlenség ellenőrzése az ajánlatkérő feladata, melyre azonban nem állnak rendelkezésre megfelelő kapacitások, mechanizmusok. Az összeférhetlenségek kiszűrése érdekében ugyan az ajánlattevőknek nyilatkozniuk kell az **átlátható szervezet** fogalmára vonatkozó feltételeknek való megfelelésről.¹⁰ A nyilatkozatban ugyanakkor csak a 25 százalékot meghaladó befolyásról szükséges tanúskodni. A nyilatkozási kötelezettség ráadásul csak az ajánlatétel időpontjában érvényesül, vagyis amennyiben a szervezet tulajdonosi körében változás történik, arról nem kell értesítenie később az ajánlatkérőt. Ezen túlmenően az ajánlattevői háttér ellenőrzésének akadályaként merül fel az is, hogy átlátható szervezetnek minősülnek azok a magántőkealapok, illetve

bizalmi vagyongazdálkodók is, ahol a valódi haszonhúzó kiléte a szervezeti formából kifolyólag nem ismert.

A közbeszerzési eljárásokon résztvevő cégek hátterének ellenőrzését nehezíti, hogy bár az utóbbi években egyre több adat vált egyre könnyebben elérhetővé a közbeszerzésekkel kapcsolatban, azok összekapcsolása a céginformációkkal az egyedi azonosítók hiánya, illetve pontatlansága (például a hiányos adószámok és az eljárásrészek hiányos vagy következtelen számozása) miatt még mindig csak korlátozottan alkalmas elemzésre, illetve az adatok összekapcsolására más adatforrásokkal, mely a Tenderbajnok felület létrehozása kapcsán is akadályként merült fel.

⁹ Dr. Horváth Éva: D.657/7/2017. számú határozat; Közbeszerzési Értesítő Plusz, 2020. II. évfolyam 12. szám 18-28. oldal; <https://ertesitoplus.z.kozbeszerzes.hu/szam/20201216/d65772017-szamu-hatarozat/>

¹⁰ A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény alapján; <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100196.tv>

A TENDERBAJNOKRÓL

A TENDERBAJNOK CÉLJA ÉS TARTALMA

A Tenderbajnok felület célja, hogy bemutassa a közpénzt elnyerő cégeket, közbeszerzési tevékenységüket, eredményüket, tulajdonosi hátterüket és a tulajdonosaik, illetve vezetőik közhatalmi szerepvállalását, valamint rávilágítson a rendelkezésre álló adatok alapján azonosítható korrupciós és integritási kockázatokra.

A platformon bemutatott információk olyan vállalatok adatait tartalmazzák, amelyek fő bevételi forrása közbeszerzési eljárásokból származik. A közbeszerzésekből nyert összeg azonban általában nem abban az évben realizálódik, amikor az eljárás eredményét kihirdetik. A legtöbb esetben a közbeszerzési eljárást még a megvalósítást megelőző években nyeri meg a vállalkozó. Így például egy autópályaszakaszmegépítése akár évekig elhúzódhat, ahhoz képest, amikor a vállalkozó a megbízás megnyeréséről értesült. Ennél fogva eltér egymástól a közbeszerzés eredményének (az eredménytájékoztató közzétételének), vagyis a nyertes ajánlattevő kiválasztásának

időpontja attól, amikor a beszerzést, fejlesztést kifizetik a vállalkozásnak. Ezért az érintett vállalatok körét úgy definiáltuk, hogy a megcélzott vállalatok kiválasztásához egy adott év (2021) nettó árbevételét hasonlítottuk össze az előző három évben (2018. január 1. és 2020. december 31. között) elnyert közbeszerzések összesített értékével. Azokat a vállalatokat választottuk ki, amelyeknél a 2018 és 2020 között elnyert közbeszerzések összege meghaladta a 2021-es nettó árbevétel 50 százalékát. (A 2022-es adatok még nem álltak rendelkezésre.)¹ A vállalat méretére vonatkozóan is meghatároztunk egy minimumot: a 2021-ben 100 millió forint feletti nettó árbevétellel rendelkező vállalatokat vizsgáltuk.

A Tenderbajnok oldalon a fentebb leírt feltételeknek megfelelő több mint 2700 cég és több mint 5200 végző tulajdonos adatait összegeztük. A vizsgált szempontoknak megfelelő vállalatok összesen 8,9 ezer milliárd forint értékben nyertek el közbeszerzéseket 2018 és 2020 között.²

¹ Részletes információkat az adatok forrásáról és értelemezésük korlátairól lásd az első mellékletben.

² A konzorciumban elnyert eljárások esetében proxy értékkel számoltunk, mivel az egyes partnerek részesedésének mértéke nem áll rendelkezésre, csupán az eljárás teljes értéke. A közösen elnyert eljárások értékénél a partnerek számával egyenlő arányban elosztott érték szerepel az oldalon. A konzorciumban elnyert összegek esetében emiatt tört értékek is előfordulnak.

FIGYELMEZTETŐ JELZÉSEK (RED FLAGEK) ALKALMAZÁSA A TENDERBAJNOK FELÜLETEN

Az eszköz megalkotásakor kiterjesztő értelmezést vettünk alapul, és olyan közelítő mutatókat is alkalmaztunk, amelyeknek nem minden korrupciós ügyben van jelentőségük, vagy nem vezetnek elkerülhetetlenül korrupcióhoz. A jelzések egy-egy mutató

kirívó értékére hívják fel a figyelmet, amely például összeférhetlenség vagy korrupció gyanújára utalhat, de a jelzett esetek nem tekinthetők automatikusan korruptnak. Összességében, a jelzések potenciális veszélyforrásokat jelölnek, melyek magyarázatát

1. TÁBLÁZAT | CÉGEKRE VONATKOZÓ FIGYELMEZTETŐ JELZÉSEK

RED FLAG MEGNEVEZÉSE	LEÍRÁS	A RED FLAGEKKEL MEGJELÖLT CÉGEK SZÁMA
100 százalék feletti közbeszerzési arány	A mutatóval az egyes cégek által 2018. január 01. és 2020. december 31. között elnyert eljárások összegének éves átlagát vetettük össze az adott vállalkozás 2021-es évi nettó árbevételével. A legalább 100 százalékos mértékben közbeszerzéseket elnyerő cégek jelzéssel szerepelnek, mivel ezek esetében a közbeszerzéseknek kiemelkedő szerepe van az adott vállalkozás forgalmában.	 336 cég
20 százalék feletti nyereségráta	A 2021-es adózott eredmény az értékesítés nettó árbevételéhez viszonyított aránya a cég jövedelmezőségét mutatja. A legalább 20 százalékos mértékű mutatóval rendelkező cégek figyelmeztető jelzéssel szerepelnek.	 419 cég
5 milliárd forint feletti közbeszerzési összérték	A mutató segítségével a 2018. január 01. és 2020. december 31. között összesen elnyert közbeszerzések összesített értéke szerint rangsoroltuk a vizsgált szervezeteket. A közbeszerzéseket összesen legalább 5 milliárd Ft értékben elnyerő cégek figyelmeztető jelzéssel szerepelnek. A jelzés a kiválasztott cégek közbeszerzési piacon betöltött kiemelkedő szerepére utal.	 237 cég
1 milliárd forint feletti közbeszerzési átlagérték	A mutató segítségével a 2018. január 01. és 2020. december 31. között összesen elnyert közbeszerzések összesített értéke szerint rangsoroltuk a vizsgált szervezeteket. Az egyes eljárásokat átlagosan legalább 1 milliárd Ft értékben elnyerő cégek figyelmeztető jelzéssel szerepelnek a magas értékű eljárásokkal járó kiemelt kockázatra való tekintettel.	 217 cég

az egyes mutatók leírásában fejtjük ki, de önmagukban nem jelentenek bizonyítékot bűncselekményre, korrupcióra vagy más visszaélésre. A figyelmeztetés arra utal, hogy mit érdemes elkerülni a tisztességes verseny érdekében.

2. TÁBLÁZAT | VÉGSŐ TULAJDONOSOKRA VONATKOZÓ FIGYELMEZTETŐ JELZÉSEK

RED FLAG MEGNEVEZÉSE	LEÍRÁS	A RED FLAGEKKEL MEGJELÖLT VÉGSŐ TULAJDONOSOK SZÁMA
5 milliárd forint feletti közbeszerzési összérték	A mutatóval a 2021-ben tulajdonolt, vizsgált érdekeltségeik által összesen, 2018. január 01. és 2020. december 31. között elnyert közbeszerzések értéke szerint rangsoroltuk a tulajdonosokat. Figyelmeztető jelzéssel láttuk el azokat a végső tulajdonosokat, ahol az összes, általuk tulajdonolt cég által elnyert közbeszerzés értéke legalább 5 milliárd forintot ért el, és a cégek többségében legalább 25 százalékos részesedéssel bírtak. A jelzés a kiválasztott tulajdonosok érdekeltségeinek közbeszerzési piacon betöltött kiemelkedő szerepére utal.	
Közhatalmi pozíció	A mutatóval azt vizsgáltuk, hogy a végső tulajdonosok 2010. január 01. és 2022. szeptember 30. között betöltötték-e közhatalmi pozíciót. Vizsgálatunk során a kormánytagként ellátott, illetve a kormánybiztosi, államtitkári és helyettes államtitkári, parlamenti képviselői, a közérdekű vagyonkezelő alapítványok élén, illetve állami cégek vezetőjeként vagy megyei jogú városok polgármesterek, jegyzőjeként vállalt mandátumokat vettük figyelembe. A legalább egy közhatalmi pozíciót betöltő végső tulajdonosok esetében figyelmeztető jelzés szerepel az esetleges összefonódásokra utaló jelzésként.	
Min. 2 említés a sajtóadatbázisban	A tulajdonosok korábbi közpénzhasználati gyakorlatát övező visszasságok jelentős részére hagyományos módon a sajtóból derül fény, ezért is alkalmaztuk kiegészítő jelzésként, hogy a vizsgált cégek végső tulajdonosai megjelennek-e és ha igen, hányszor fordulnak elő a K-Monitor (https://adatbazis.k-monitor.hu/index.html) közpénzfelhasználásról és átláthatóságról szóló sajtóadatbázisában. Adatbázisunkban a lekérdezés idején (2022.12.05.) a 2010 után megjelent cikkekben legalább 2 találattal rendelkező személyeket jelöltük figyelmeztető jelzéssel.	

CÉGEK ÉS KÖZBESZERZÉSEK

A felület első részében a vállalkozások teljesítményével kapcsolatos mutatókat, nettó árbevételüket, adózott eredményüket és az elnyert közbeszerzések értékét, illetve számát értékeltük. A vállalatok kirívó teljesítményét 4 red flag kapcsán értékeltük,

melyeket az alábbiakban részletesen is bemutatunk. A vizsgált 2738 vállalkozás közül 4 cég mind a négy kategóriában, 55 vállalkozás három, 189 cég két, míg 600 szervezet egy jelzést kapott.

3. TÁBLÁZAT | A NÉGY FIGYELMEZTETŐ JELZÉST ELYNYERT VÁLLALKOZÁSOK

CÉGNÉV	ELNYERT KÖZBESZERZÉSEK ÉRTÉKE, 2018–2020 (MRD FT)	NETTÓ ÁRBEVÉTEL, 2021 (MRD FT)	ADÓZOTT EREDMÉNY, 2021 (MRD FT)
Colas Hungária Építőipari Zrt.	79,8	15,0	4,5
BM HEROS LEK Logisztikai Ellátó Központ Kft.	18,9	5,6	1,3
UNIVERZ Holding Zrt.	12,7	0,5	0,7
Hansa-Kontakt Inv. Kft.	10,0	1,2	1,5

Forrás: TI Magyarország számítása a Dun&Bradstreet adatai alapján

A LEGTÖBB KÖZBESZERZÉST ELYNYERT CÉGEK

A vizsgált cégek közül 237 vállalkozás összesen 5 milliárd forint feletti összeget nyert közbeszerzésen 2018 és 2020 között. Ez a mutató arra utal, hogy mely cégek emelkednek ki a vizsgált időszakban az összesen elnyert eljárások értéke szempontjából. Az indikátor alapján

különösen szembeűnő a Duna Aszfalt Út és Mélyépítő Zrt.¹ teljesítménye, mely több mint 626 milliárd forint értékben zsebelt be eljárásokat a három év alatt. Szíjj László vállalkozása egyedül és konzorciumban pályázva is jócskán megelőzte e tekintetben a versenytársakat.

4. TÁBLÁZAT | A TOP 10 LEGTÖBB KÖZBESZERZÉST ELYNYERT VÁLLALKOZÁS MUTATÓI

CÉGNÉV	ELNYERT KÖZBESZERZÉSEK ÉRTÉKE, 2018–2020 (MRD FT)	NETTÓ ÁRBEVÉTEL, 2021 (MRD FT)	ADÓZOTT EREDMÉNY, 2021 (MRD FT)
Duna Aszfalt Út és Mélyépítő Zrt.	626,5	252,1	20,4
Colas Út Építőipari Zrt.	211	68,7	3,8
B + N Referencia Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Zrt.	201,8	122,9	18,6
Mészáros és Mészáros Zrt.	171,7	58,0	4,9
SOLTÚT Útépítő, Fenntartó és Kereskedelmi Kft.	158,9	65,6	17,2
ZÁÉV Építőipari Zrt.	158,7	80,7	12,3
STRABAG Építő Kft.	140,2	46,7	0,4
STRABAG Általános Építő Kft.	129,2	52,1	3,3
New Land Media Reklám, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	127,1	80,3	4,8
Magyar Építő Zrt.	119,3	52,9	7,1

Forrás: TI Magyarország számítása a Dun&Bradstreet adatai alapján

¹ Duna Aszfalt és Mélyépítő Kft. (adószám: 11426628403) átalakulásával létrejött vállalkozás. Az adatok a jogelőd vállalkozás által elnyert eljárásokat is tartalmazzák.

A LEGNAGYOBB ÁTLAGOS ÉRTÉKŰ ELJÁRÁSOK

A jelentősebb értékű szerződések potenciális kockázatot hordozhatnak egyszerűen a nagyságrend és a nyereség tétje okán, ezért azokat a cégeket, melyeknél az eljárások átlagos értéke meghaladta az 1 milliárd forintot szintén figyelmeztető jelzéssel láttuk el. A listát az építőiparban, főként a vasútkorszerűsítés területén tevékenykedő cégek vezetik. Az első hely a Mészáros Lőrinc féle V-Híd Zrt.-é, amely átlagosan 34,7 milliárd forint értékű vasútfejlesztési megrendeléseivel érdemelte ki az első helyet ebben a kategóriában. Míg a második és harmadik helyen a Belfry Gmbh és a Strabag Vasútépítő Kft. szerepel, melyek nemcsak tulajdonosaik révén kötődnek egymáshoz, hanem a kiugró értékű 61 milliárd forintos beruházást is egymással konzorciumban nyerték el. Bár a Tenderbajnok felületen alvállalkozókkal kapcsolatos hiányos adatközlésekből fakadóan nem elérhetőek, a G7 és 24.hu² által korábban megszerzett szerződések közül kiderült, hogy a munkálatok jelentős részét végül Mészáros cégeinek szervezte ki mindkét cég.

AZ ELNYERT ÖSSZEG ÉS AZ ÁRBEVÉTEL ARÁNYA

Az összesen vizsgált cég 13 százaléka esetében a 2018 és 2020 elnyert közbeszerzések értékének átlaga meghaladta a 2021-es nettó árbevétel összegét, vagyis az esetükben a közbeszerzések a többi vállalkozásnál is kiemeltebb szerepet töltenek be a tevékenységben. E kategóriában a legmagasabb értéket az Energy Hungary Energetikai Zrt. érte el, mely 2018 és 2020 között több mint 27 milliárd forint értékben nyert el közbeszerzéseket, miközben 2021-ben mindössze 121 millió forintos árbevételt mondhatott magáénak.³ A vállalkozás végső tulajdonosait adatbázisunk nem tartalmazza, ugyanis az ATN I Magántőkealap érdekeltségébe tartozik, mely – mint az a Direkt36 cikkéből⁴ kiderült – a miniszterelnökvejehez,

Tiborc Istvánhoz baráti és üzletei vonalon is szorosan kapcsolódó, Szécsényi Bálinthoz (vezetőként) és Hornung Áronhoz (tulajdonosként) köthető a Közép-Európai Kockázati és Magán Tőkekezelő Zrt.-n keresztül. A második helyen befutó, szintén energetikai beruházásokban élen járó, Electric Four Zrt. hét konzorciumi partnerrel (köztük az előbbi Energy Hungary Zrt.-vel közösen) nyerte el az MVM 140 milliárd forintos tenderét 2020-ban, miközben 2021-ben közel 500 millió forintos bevételre tett szert.

ÁRBEVÉTEL ARÁNYOS ADÓZOTT EREDMÉNY

A vizsgált vállalkozások közül 419 cégnél a 2021-es adózott eredmény több mint 20 százaléka az értékesítés nettó árbevételének. Ezt az értékhatárt figyelmeztető jelzésként értékeltük, tekintettel arra, hogy az elemzés kizárólag olyan cégeket vizsgál, ahol az árbevétel többsége közbeszerzésekből származik. Ezért is különösen figyelemre méltó, ha jelentős nyereséggel üzemelnek ezek a többségében közpénzes megbízásokból gazdálkodó vállalkozások, miközben a vizsgált cégek közel fele 5 százalék alatti eredményességet mutat. A legmagasabb eredménnyel záró Eco Solar Concept Zrt. (korábbi nevén Délvíz Zrt.) és Ecoeline Zrt. esetében az adózott eredmény az árbevétel hét, illetve nyolcszorosát érte el 2021-ben.⁵ Bár tulajdonosaik nem szerepelnek a nyilvánosan elérhető cégadatokban, a vállalkozások több szálon is kapcsolódnak egymáshoz,⁶ és konzorciumi partnerekként együtt nyerték el az adatbázisban is szereplő 3,5 milliárd forint értékű uniós vízközműfejlesztési tendert. Érdekes párhuzam, hogy a cégadatok alapján az Ecoeline Zrt. pontosan ugyanazon a Baranya megyei bolyi címen működik, mint az előző mutató kapcsán említett ATN I Magántőkealaphoz tartozó Energy Hungary Energetikai Zrt.

² Kovács Angel Marianna: *A vasút, amelyet végül akkor is építenek Mészárosék, ha nem ők nyertek*; <https://24.hu/kozelet/2019/10/08/vasut-rakos-hatvan-meszaros-lorinc-homlok-zsolt/>

³ Az eredményt ugyanakkor befolyásolja, hogy egy 7 tagú konzorciumban szerezték meg a legmagasabb, 140 milliárd Ft értékű eljárását, mely esetben nem ismert a konzorciumi tagok részesedése, ezért a korábban ismertetett módszertant használva, egyenlő mértékben osztottuk az összeget a tagok között. Az Energy Hungary Zrt-re ezért ebből a megbízásból 20 milliárd forint jutott.

⁴ Wirth Zsuzsanna: *Óriási vagyontokat rejtettek el kormányközei körök, de most egy hivatalos adatbázis leleplezte őket*; <https://www.direkt36.hu/oriasi-vagyonokat-rejtettek-el-kormanykozei-korok-de-most-egy-hivatalos-adatbazis-leleplezte-oket/>

⁵ Az egyéb, pénzügyi bevételekből fakadóan száz százalék felletti eredmény is előfordulhat.

⁶ Rádi Antónia: *Tolnai és baranyai tenderariztokraták építenének kavicsbányát Madocsán – a helyiek tüntetnek*; <https://atlatszo.hu/2018/03/07/tolnai-es-baranyai-tenderariztokratak-epitenenek-kavicsbanyat-madocsan-a-helyiek-tuntetnek/>

VÉGSŐ TULAJDONOSOK

A felület második részében a vizsgált cégek tényleges tulajdonosait vettük górcső alá, tehát azokat a természetes személyeket, akik közvetlenül vagy más társaságokon keresztül közvetve tulajdonosi befolyással rendelkeznek a vizsgált vállalkozásokban. Az összesítésbe azok a magánszemélyek kerültek be, akiknek a kiléte nyilvánosan elérhető hazai céginformációs adatok alapján ismert volt, tehát például nem külföldi cégen vagy magántőkealapon keresztül birtokolják ezen érdekeltségeket. Az állami érdekeltségeket a felület ezen részében nem vizsgáltuk.

Három fajta figyelmeztető jelzést alkalmaztunk

a koncentráció, a közhatalmi kapcsolatok és a sajtóban való említések számára vonatkozóan, melyeket az alábbiakban részletesen is elemzünk. Mindhárom kategóriában 14 tulajdonos kapott jelzést, míg 67 tulajdonosnál két, 199 személynél egy jelzés szerepel az 5217 végső tulajdonos közül.

Adatvédelmi okokból kifolyólag névvel kizárólag a három figyelmeztető jelzés – koncentráció, közhatalmi pozíció vagy sajtóban való megjelenés – valamelyike alapján figyelmeztető jelzéssel ellátott tulajdonosok szerepelnek. A többi tulajdonos sorzámmal jelenik meg.

5. TÁBLÁZAT | A HÁROM FIGYELMEZTETŐ JELZÉST ELNYERŐ VÉGSŐ TULAJDONOSOK

VÉGSŐ TULAJDONOS NEVE	AZ ÉRDEKELTSÉGEK ÁLTAL ÖSSZESEN ELNYERT KÖZBESZERZÉSEK EGYÜTTES ÉRTÉKE, 2018–2020 (MRD FT)	KÖZHATALMI POZÍCIÓK SZÁMA (DB)	EMLÍTÉSEK SZÁMA A SAJTÓADATBÁZISBAN (DB)
Szíjj László	913,9	1	302
Jászai Gellért Zoltán	94,0	1	164
Kocsis László János	71,2	1	20
Szabadics Zoltán	67,5	2	19
Tasnádi László	59,7	1	46
Kossa György Géza	30,7	2	2
Hercsik István	27,3	2	5
Vertán György	22,5	1	8
Végh Gábor	17,6	1	29
Figura Ferenc	15,6	1	7
Mendelényi Dániel	15,1	2	4
Noll Tamás	9,3	1	2
Illés István	5,7	2	2
Homlok-Mészáros Ágnes ¹	8,2	2	99

Forrás: TI Magyarország számítása a Dun&Bradstreet, K-Monitor adatai és saját gyűjtésű információk alapján

¹ 2023. március 1-től érdekeltségeiben Mészáros Ágnes néven szerepel, sajtóértesülések szerint válása miatt. (Forrás: Kovács Gábor: *Több jelet találunk arra, hogy tényleg válik Mészáros Lőrinc lánya*; https://hvg.hu/itthon/202310_valoallitas)

TULAJDONOSI KONCENTRÁCIÓ

Bár az alkalmazott módszertan némileg leszűkíti a közbeszerzésekben érintett cégek körét, vizsgálatunkból is jól látszik a hazai közbeszerzési piacnak az a sokat kifogásolt sajátossága, hogy rendkívül szűk körben koncentrálódik a közbeszerzések jelentős része. Figyelmeztető jelzéssel láttuk el azokat a végső tulajdonosokat, ahol az összes tulajdonolt cég által elnyert közbeszerzések értéke legalább 5 milliárd forintot ért el, és a birtokolt cégek többségénél az elérhető cégszámokból ismert tulajdoni hányad legalább 25 százalékot tesz ki.² Ezeknek a kritériumoknak a vizsgált mintegy 5200 végső tulajdonos közül 230 személy felelt meg, akik közös érdekeltségekkel is rendelkeznek.

→ A tulajdonosok közül messze kiemelkedik **Szjij László** milliárdos és **Mészáros Lőrinc**, a miniszterelnök gyerekkori barátjának párosa 10, illetve 7 százalékos részesedéssel a három év alatt vizsgált közbeszerzések közül. Vizsgált érdekeltségeik a három éve alatt összesen 914, illetve 633 milliárd forintnyi eljárást tudhattak magukénak, többségében építőipari megbízásokon keresztül. Szjij László zömében a Duna Aszfalt Zrt. közbeszerzési piacon végrehajtott tarolásának köszönheti vezető szerepelt összeállításunkban, hiszen az üzletember tulajdonolta építőipari cég által a vizsgált három év alatt elnyert 627 milliárd forintnyi megbízás önmagában is kiemelkedő. Míg a Mészáros-érdekeltségek által bezsebelt megbízások 12 cég között „aprózódtak” le, de közülük is a 2021-ben részvénytársasággá alakuló Mészáros és Mészáros nevű vállalkozás vitte a prímet 172 milliárd forintnyi közbeszerzéssel.³ Párosuk nemcsak konzorciumi partnerekként hasított magasan a többiek előtt a közbeszerzéseken, üzlettársak is az önmagában a közbeszerzések közül jelentős hányadot, a három éve alatt mintegy 160 milliárd forintot szakító ZÁÉV Építőipari Zrt.-én keresztül. A Mészáros-család tagjainak, Mészáros

Jánosnak (Mészáros Lőrinc testvérének) és lányának, illetve az elemzés idején még jelenlegi vejének, Homlok Zsolt cégei által elnyert közbeszerzések összesen további 3 százalékkal járultak hozzá a családi érdekeltségek gyarapodásához.

- A lista harmadik helyére szorult **Balásy Gyula** is tekintélyes részt, mintegy 3 százalékot hasított a piacból kommunikációs cégeivel. A New Land Kft. és a Lounge Design Kft. összesen 254 milliárd forintnyi közbeszerzést zsebelhettek be a három év alatt szinte kizárólag a Nemzeti Kommunikációs Hivatal (NKOH) által kiírt közbeszerzéseken. Informatikai területen tevékenykedő hozzátartozója, Balásy Bulcsú sem panaszkodhat: 4 cégén keresztül mintegy 9 milliárd forint értékben jutott megbízásokhoz zömében a Digitális Kormányzati Ügynökség és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által jegyzett közbeszerzések keretében 2018 és 2020 között.
- A koncentráció szempontjából a következő helyeket a West Hungária Bau (WHB) Kft. és a Magyar Építő Zrt. tulajdonosi köre foglalja el, mely cégek összesen 216 milliárd forintnyi közbeszerzéshez jutottak a vizsgált 3 év során. A végső tulajdonosok közül is kiemelkedik **Paár Attila** személye, akit rendre Tiborcz István köreihez sorolnak, miután az üzletember vásárolta meg a közvilágítási tendereken fel-futó, majd az OLAF vizsgálatán elbukott Elios Zrt.-t a miniszterelnök vejétől, és azóta is rendszeresen együttműködnek, például turisztikai fejlesztések és ingatlanok adás-vétele kapcsán.⁴
- A toplista elején foglal helyet **Kis-Szölgvényi Ferenc** is, aki a B + N Referencia Zrt.-n és az Airport Service Budapest Zrt.-n keresztül 205 milliárd forintnyi közbeszerzéshez jutott. A B + N a 2010-es évek óta növekvő, és immár vezető szerepet tölt be az állami ingatlanok, így például kórházak és a MÁV takarítási és építményüzemeltetési feladatainak ellátása során, melyben a koronavírus járvány megjelenése is szerepet játszott. A sajtóból ismert, hogy a cég több kormányközeli céget is ügyfelei között tudhat, így például dolgozott a jelenlegi honvédelmi miniszter,

² A 2021-ben tulajdonolt, vizsgált érdekeltségek által elnyert összes eljárást értékét figyelembe vettük a számításokhoz. Az érintett vállalkozások által elnyert eljárások értékét nem osztottuk tovább a tulajdoni hányad mértékével, mivel az esetek többségében csak hozzávetőleges arány érhető el a tulajdoni hányad mértékéről. A konzorciumban elnyert eljárások esetében a tagok számával elosztott értékkel számoltunk.

³ A Duna Aszfalt 2020-ban, míg a Mészáros és Mészáros 2021-ben alakult zártkörű részvénytársasággá. Mindkét esetben a cégformaváltás előtti azonos nevű kft-k által elnyert eljárásokat is tekintetbe vettük a számításoknál.

⁴ Dzsindzsics Sztéfán: *A Gellért Hotel megvételén már senki sem lepődik meg*; https://hvg.hu/kkv/20221216_tiborcz_istvan_szallodai_bdpst_group_hotal_ingatlan

Szalay-Bobroviczky Kristóf egyik korábbi érdekeltiségének, a Dunakeszi Járműjavító Kft.-nek is.⁵ Az Airport Services tulajdonosai között a Kis-Szölygyémi Ferenc által birtokolt B + N mellett pedig két jelentős kormányzati kapcsolatokkal rendelkező vállalkozás tűnik fel: **Pintér Sándor**, belügyminiszter egykori cége⁶ és a Pintér korábbi államtitkára, **Tasnádi László** által vezetett Civil Zrt. és a Fidesz kedvenc biztonsági cége, a Valton-Sec Zrt.⁷ Az utóbbi vállalkozások a Tenderbajnok felületen is előkelő helyezésre tettek szert több kategóriában.

VÉGSŐ TULAJDONOSOK KÖZHATALMI POZÍCIÓI

Elemzésünk során 118 tulajdonos (az összes végső tulajdonos 2 százaléka) esetében találtunk korábban vagy az elemzés idején⁸ vállalt közhatalmi pozíciót. Ezt a jelzést különösen azért tartjuk fontosnak, mert közhatalmi pozíciója vagy az azon keresztül létesített direkt kapcsolatai révén az adott vállalkozás tulajdonosa előnyre tehet szert a tekintetben, hogy a közbeszerzési eljárások során kedvező elbírálás alá eszenek az ajánlatai.

Különösen érdekesek azon esetek, ahol több közhatalmi pozíciót is felhalmoztak a vizsgált cégek tulajdonosai. Adatbázisunk csúcstartója a korábbi Takarék-

bank-vezér és a Mészáros Lőrinc köreihez sorolt Vida József, aki 9 különböző közhatalmi titulust is magáénak tudhatott, miközben cégei 2,4 milliárd forint értékben nyertek el közbeszerzést 2018 és 2020 között. A címekek halmozók között van az az MSZP-s Czeglédy Gergely is, aki 5 különböző fővárosi önkormányzati cégben töltött be felügyelőbizottsági szerepet vagy volt vezető a vizsgált időszak alatt, miközben cégei több mint 1,5 milliárd forintot nyertek el közbeszerzésen. Cége, a Perfektum Mérnöki Kft.⁹ nyerte 2018-ban a Fővárosi Önkormányzat egyik tenderét. Az adatbázisban egyetlen jelenlegi kormánytagot azonosítottunk, Lantos Csaba energiaügyi minisztert, aki korábban a Szegedi Tudományegyetemért Alapítvány kuratóriumi tagja volt, továbbá három állami cég felügyelőbizottságában is szerepelt. A korábban a MET csoport igazgatóságának elnökeként ismert szakember egészségügyi cégének közbeszerzéseivel szerepel adatbázisunkban üzlettársával, Oláh Mártonnal együtt.

A legtöbb feltárt pozíciót különböző állami, illetve önkormányzati cégek élén látják el a közbeszerzéseken is jól teljesítő cégek tulajdonosai. Külön figyelmet érdemelnek azok a titulusok, amelyek esetében a cég által elnyert eljárásokat kiíró szervezetek és a cégtulajdonost alkalmazó szervezet hierarchikusan kapcsolódik, vagy esetleg azonosak egymással. Ilyen esetek mind a köz-

6. TÁBLÁZAT | A KÖZHATALMI POZÍCIÓT ELLÁTÓ VÉGSŐ TULAJDONOSOK SZÁMA A POZÍCIÓ TÍPUSA SZERINT

KÖZHATALMI POZÍCIÓ TÍPUSA	TALÁLATOK SZÁMA
Kormánytag	1
Államtitkár	2
KEKVA kuratóriumi vagy felügyelő bizottsági tagja	9
Állami és önkormányzati cégek vezető beosztású alkalmazottai	111

Forrás: TI Magyarország számítása a Dun&Bradstreet adatai és saját gyűjtésű információk alapján

⁵ Jandó Zoltán: *A takarítócég, amely egy év alatt közel 480 milliárd forintnyi állami megrendelést kapott*; <https://g7.hu/vallalat/20211119/a-takaritocceg-amely-egy-ev-allat-kozel-480-milliard-forintnyi-allami-megrendelest-kapott/>

⁶ Katus Eszter: *Továbbra is a Fidesz kedvenc biztonsági cége, a Valton őrizheti a Ligetet*; <https://atlatszo.hu/kozpenz/2023/02/01/tovabbra-is-a-fidesz-kedvenc-biztonsagi-cege-a-valton-orizheti-a-ligetet/>

⁷ A Valton-Sec Zrt. 2023. januárban egy Mészáros Lőrinc-közel magántőkealap érdekeltiségébe került. (Lásd bővebben: Bódis András: *Nincs kegyelem, a NER-nagyhal megeszi a kicsit: a Mészáros-körhöz került a Valton*; <https://www.valasonline.hu/2023/03/31/valton-sec-varga-lajos-meszaros-lorinc-tiborcz-rampart-gasztronomia-allami-catering/>)

⁸ Vizsgálatunk során a kormánytagként ellátott, kormánybiztosi, államtitkári és helyettes államtitkári, parlamenti képviselői, a közérdekű vagyonkezelő alapítványok élén, illetve állami cégek vezetőjeként vagy megyei jogú városok polgármesterek, jegyzőjeként 2010. január 1. és 2022. szeptember 30. között vállalt mandátumokat vettük figyelembe. Az összevetés a rendelkezésre álló adatok minőségének és ennél fogva elemezhetőségének korlátaiból kifolyólag nem terjedt ki többek között a nem megyei jogú városok vezetőire, helyi képviselőkre, állami szervezetek vezetőire, bírókra, akik hagyományosan a politikai közszerelők (PEP) kategóriába tartoznak.

⁹ http://www.kozbeszerzes.hu/ertesito/2018/0/targy/portal_403/megtekint/portal_9269_2018/

ponti államigazgatásban, mind a helyi közigazgatásban megjelennek. Az alábbiakban néhány olyan konkrét esetet veszünk sorra, amikor a végső tulajdonost foglalkoztató állami vagy önkormányzati szervezet és az ajánlatkérő, - amelynek eljárásán nyert a tulajdonos cége, – kapcsolódik egymáshoz.

- **Kocsis László** a fővárosi kertészeti vállalat, a Főkert Zrt. vezérigazgatója volt 2009-ig, és jelenleg is a fővárossal közösen résztulajdonos a fővárosi tulajdonú Virágértékesítő Kft.-ben. Kartellezési ügyben cégét is vizsgálta a GVH, bár az eljárást megszüntették.¹⁰ Parkfenntartó cégei mintegy 71 milliárd forint közbeszerzést nyertek el a három év alatt többségében fővárosi kerületek (így például a III., XI., XII., XIII., XXII. kerület) önkormányzatától.
- **Tasnádi László**, a Belügyminisztérium egykori rendészeti államtitkárának 7 cége csaknem 60 milliárd forint értékű közbeszerzésre tett szert a vizsgált 3 év alatt. A megbízásokat többségében a Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság, illetve a MÁV tenderein nyerte el. Konzorciumi partnerei között többször is feltűnt Pintér Sándor egykori cége, a Civil Biztonsági Szolgálat Zrt.
- A Debrecen város tulajdonában álló Forest Offices Debrecen Kft.-nek 2018. októberig **Hegymegi Sándor** és **Sebők Tibor** voltak a vezetői. Cégük, a Hunép Építőipari Zrt. a cívisváros önkormányzatától kapta a három év alatt összesen elnyert 28,5 milliárd forint értékű megbízás háromnegyedét.
- 2019-ben egy uniós forrásokkal kapcsolatos kartellezés miatt 860 millió forintra bírságot a GVH több hulladékbizniszben érdekelt céget, köztük **Hercsik István** egyik vállalkozását is. A sajtóban „miskolci kukakirályként” emlegetett üzletemberben cégei¹¹ azonban töretlen lendülettel arattak tovább a közbeszerzéseken később is: a vállalkozó különböző cégei, többségében a Mento Kft. összesen 27,3 milliárd forintot nyertek 2018 és 2020 között főként Borsod-Abaúj-Zemplén megyei önkormányzatoktól és önkormányzati cégektől. Mindeközben Hercsik István a közbeszerzések kiírásakor és elemzésünk idején

is felügyelőbizottsági tag volt az önkormányzati társulások tulajdonában álló Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Hulladékgazdálkodási Kft.-ben, valamint a Zempléni Hulladékkezelési

Hulladékgazdálkodási Kft.-ben. Az utóbbi önkormányzati társulástól három cége, az AROSA Kft.¹², a DHJ Kft.¹³ és a Mento Kft.¹⁴ is nyert közbeszerzéseket. Az AROSA az egyik önkormányzati társulás tagjától, a Sajó-Bódva Völgye és Környéke Hulladékkezelési Önkormányzati Társulástól külön is nyert közbeszerzést.¹⁵

- **Kovács Ákos** 2012-től 2014-ig töltötte be az azóta megszűnt Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő (NIF) Zrt. vezérigazgatói pozícióját, mely cégtől vállalkozása a FŐBER Zrt. 2018 és 2020 között 8 megbízást nyert el több mint 5 milliárd forint értékben, részben konzorciumban.
- **Illés István** 2019-ig igazgatósági tag volt a főváros V. kerületi Önkormányzata által tulajdonolt Belváros-Lipótváros Vagyonkezelő Zrt.-ben, Rogán Antal polgármestersége idején a kerület közterületi igazgatói pozícióját is betöltötte. Cége a Novum Guard Kft. 400 millió forint értékben nyert el megbízást a Belvárosi Önkormányzat közterület-felügyeleti szervétől 2019-ben.
- **Szabó Zoltán Attila** 2012 és 2018 között töltötte be a Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató (NISZ) Zrt. vezérigazgatói pozícióját. 2021-ben lett tulajdonos a NetVisor Zrt.-ben, mely rendszeres beszállítója volt a NISZ Zrt.-nek, annak a szervezetnek, ahol korábban vezető pozíciót töltött be. Cége 3,77 milliárd forint értékben nyert el közbeszerzéseket többek között a NISZ-től 2018 és 2020 között.

EMLÍTÉSEK SZÁMA A SAJTÓBAN

A tulajdonosok korábbi közpénzhasználati gyakorlatát övező visszásságok jelentős részére hagyományos módon a sajtóból derül fény, ezért is alkalmaztuk kiegészítő jelzésként, hogy a vizsgált cégek végső tulajdonosai

¹⁰ Katus Eszter: *Most Budaörsön kapott milliárdos megbízást a Zuglóból ismert parkfenntartó páros*; <https://atlatszo.hu/kozugy/2020/01/06/most-budaorson-kapott-milliardos-megbizast-a-zuglobol-ismert-parkfenntarto-paros/>

¹¹ 24.hu: *Megbukott a miskolci kukakirály – uniós pénzekért kartelleztek*; <https://24.hu/fn/gazdasag/2019/12/05/megbukott-miskolci-kukakiraly/>

¹² https://www.kozbeszerzes.hu/ertesito/2020/0/targy/portal_403/megtekint/portal_22545_2020/

¹³ http://www.kozbeszerzes.hu/ertesito/2020/0/targy/portal_403/megtekint/portal_7590_2020/

¹⁴ https://www.kozbeszerzes.hu/ertesito/2021/0/targy/portal_403/megtekint/portal_0277_2021/

¹⁵ http://www.kozbeszerzes.hu/ertesito/2019/0/targy/portal_403/megtekint/portal_12404_2019/

megjelennek-e, és ha igen, hányszor fordulnak elő a K-Monitor közpénzfelhasználásról és átláthatóságról szóló sajtóadatbázisában.¹⁶ Adatbázisunkban a lekérdezés idején¹⁷ 2010 után megjelent cikkekben legalább 2 találattal rendelkező személyeket jelöltük figyelmeztető jelzéssel, melyek 129 végső tulajdonos, az érintettek 2,5 százalékának esetében eredményeztek találatot.

A kategória egyértelmű csúcstartói a koncentráció szempontjából is magasan élen járó Mészáros Lőrinc és Szíjj László. Mintegy 2000, illetve 300 találattal magasan lekörözték a közbeszerzéseken nyertes többi végső tulajdonost. A kettejük közti jelentős aránybeli különbség azonban a két tenderbajnok nyilvános láthatóságának különbségére is utal: Mészáros szem előtt van, míg Szíjj rejtőzködő oligarchának számít.

Miközben a közhatalmi pozíciókkal kapcsolatos adatok az állami és önkormányzati kapcsolatok csak egy szűk körét fedik le, számos családi, szomszédági viszonyra, volt üzlettársi kapcsolatra, vagy éppen a foci pályák lelátóin kötetett barátságra a sajtóból derül fény. Az alábbiakban néhány példát mutatunk be a sajtóból megismerhető szoros kormányzati kapcsolódási pontok szemléltetésére.

→ Az adatbázisban 18 említéssel szereplő **Fauszt Zoltán** az azóta végelszámolás alatt álló Informin' Zrt.-ben 2014-ig üzlettársa volt Palkovics Lászlónak,¹⁸ aki éppen abban az évben kapott államtitkári pozíciót az Emberi Erőforrások Minisztériumában, majd két évvel később az Innovációs és Technológiai Minisztériumot vezető miniszterré nevezték ki. Fauszt 2016-ban szerzett többségi befolyást a többek között a felsőoktatásban használt Neptun rendszer fejlesztéséről ismert SDA-csoportot birtokló RC Invest Zrt.-ben. Faust kapcsolatára Palkovicsal 2017-en derült fény, cégei azonban azóta is hasítanak a közbeszerzéseken. A vizsgált 3 év alatt csaknem 20 milliárd forintot nyertek el közbeszerzéseken cégei adatbázisunk szerint a Neptun mellett a közoktatásban használt és nemrég feltört Kréta rendszer,¹⁹ valamint az államigazgatásban

használt iratkezelő program, a Poszeidon fejlesztőjeként és karbantartójaként. 2022. év végén az RC Invest Zrt.-ben részvényes lett a többek között, Fauszt Zoltán hozzátartozója és üzlettársa, Fauszt András által alapított Modern Oktatásért és Biztonságos Közlekedésért Alapítvány. Fauszt András cége, a Rufusz Computer Zrt, amely testvére érdekeltsegeinek konzorciumi partnereként is megjelenik, 7,7 milliárd forintnyi közbeszerzést nyert el a három év alatt.

→ Az adatbázisban 8 említéssel szereplő **Vertán György** a sajtóban többek között a Fidesz honlapját üzemeltető cég tulajdonosaként jelenik meg. Vertán szoros kapcsolatban áll a választási és több állami rendszert is fejlesztő Idomsoft Zrt.-vel és az azt tulajdonló állami NISZ Zrt. egyik vezérigazgató-helyettesével, Vetési Ivánnal, akivel egy székhelyen, azonos ügyvezető igazgatóval üzemeltették cégeiket.²⁰ (Vetési cége, a Pareto Kft. immár végelszámolás alatt áll.) A vizsgált három év alatt cégei a Tigra Computer és Irodatechnika Rendszerház Kft., illetve a Tigra Rendszerház Kft. összesen több mint 22 milliárd forint értékben nyertek el közbeszerzéseket, melyek között az IdomSoft Zrt. is több esetben feltűnik ajánlatkérőként.

→ Orbán Viktor felcsúti párhelytársának, a zalaegerszegi futballklubot tulajdonló **Végh Gábor** az elemzés idején 29 említéssel szerepelt az adatbázisban. Cége, az állami sportberuházásokon korábban is taroló Pharos '95 Kft. felcsúti fióktelepét 2021. tavaszig a Mészáros és Mészáros Kft.-ével azonos címen működtette. A vállalkozás a vizsgált időszakban több mint 17 milliárd forint értékben nyert közbeszerzéseket.

¹⁶ <https://adatbazis.k-monitor.hu/index.html>

¹⁷ 2022.12.05.

¹⁸ Erdélyi Katalin: *Palkovics volt üzlettársának cégeihez dőlnek az állami megbízások, tízmilliárdokat költünk náluk oktatási informatikára*; <https://atlaszo.hu/kozpenz/2022/09/01/palkovics-volt-uzlettarsanak-cegeihez-dolnek-az-allami-megbizasok-tizmilliardokat-koltunk-naluk-oktatasi-informatikara/>

¹⁹ Bolcsó Dániel: *Feltörhették a KRÉTA-t, a diákok adatai is kiszivároghattak*; <https://telex.hu/tech/2022/11/07/kreta-rendszer-e-naplo-kozoktatasi-adathalasz-tamadas-adatszivarogas-ekreta-informatikai-zrt>

²⁰ Herczeg Márk: *Egy szűk hálózat tartja ellenőrzés alatt a választási informatikai rendszert kiszolgáló cégeket*; <https://444.hu/2018/05/28/egy-szuk-halozat-tartja-ellenorzes-alatt-a-valasztasi-informatikai-rendszert-kiszolgáló-cegeket>

MELLÉKLET

AZ ADATOK FORRÁSÁRA, ÉRTELMEZÉSÉRE VONATOZÓ INFORMÁCIÓK

A Tenderbajnok felületen látható grafikonok és mutatók kialakításához az alábbi adatforrásokat használtuk

CÉGINFORMÁCIÓK:

Nettó árbevételre, adózott eredményére, tulajdonosi háttérére vonatkozó adatok 2018 és 2021 között. Az adatok bárki számára azonos módon hozzáférhető, nyilvános cégjegyzéken alapuló forrásokból származnak a Dun&Bradstreet¹ adatbázisából átvéve.

KÖZBESZERZÉSI ADATOK:

Az érintett cégek által ajánlattevőként 2018 és 2021 között, egyedül vagy konzorciumban elnyert közbeszerzési eljárások értéke, időpontja, tárgya, illetve a kapcsolódó ajánlatkérő szervezet megnevezése. Az adatok forrása a Közbeszerzési Hatóság honlapján közzétett eredménytájékoztató hirdetmények, melyeket közvetett módon a Dun&Bradstreet² adatbázisából vettünk át.

KÖZHATALMI KAPCSOLATOK:

A hatályos jogszabályok³ nagyon szűken határozzák meg azokat az eseteket, amikor egy politikai vezető vagy köztisztviselő érdekeltsége egy közbeszerzési eljárásban kiválasztott vállalatban összeférhetetlennek minősülhet. Az összeférhetlenség lényegében csak a köztársasági elnökre, a kormány tagjaira (a miniszterelnökre és a miniszterekre) és egyes állami szervek vezetőire vonatkozik. A TI Magyarország kiterjesztően

értelmezi az összeférhetlenséget. Az említett állami vezetőkön kívül a 2010. január 01. és 2022. szeptember 30. között foglalkoztatott volt és jelenlegi parlamenti képviselőket, kormánybiztosokat, államtitkárokat, helyettes államtitkárokat és kormányzóvivőket is bevontuk a vizsgálatba, melyhez az Országgyűlés⁴ és kormány.hu⁵ felületein aktív és a korábbi archív felületeken elérhető információkat gyűjtöttünk össze. Szoros politikai érintettségük miatt a közszereplők közé soroltuk a közelmúltban létrehozott közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványok⁶ (KEKVA-k) kuratóriumának és felügyelőbizottságának tagjait és az ilyen alapítványok vagyonellenőreit, valamint az állami tulajdonú vállalatok vezetőit is. Az állami tulajdonú cégek vezetőire vonatkozó céginformációs adatok szintén a Dun&Bradstreet adatbázisából származnak. Ezen kívül a megyei jogú városok 2010. január 01. és 2022. szeptember 30. között regnáló polgármestereinek és jegyzőinek adatait is használtuk, melyeket a Nemzeti Választási Iroda információs alapján gyűjtöttünk össze.

Emellett a K-Monitor sajtóadatbázisában⁷ való megjelenésekkel kimutatható egyezéseket is megvizsgáltuk annak érdekében, hogy a közpénzek felhasználásához köthető, sajtóban feltárt kapcsolódásokra is rámutassunk.

¹ Elérhető: <https://www.dnb.com/>

² Elérhető: <https://www.kozbeszerzes.hu/ertesito/>

³ A közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény; IV. fejezet - A közbeszerzési eljárások alanyaira vonatkozó rendelkezések (25-36. §); Elérhető: <https://kozbeszerzes.hu/torveny/kbt-2015/2/4/>

⁴ Elérhető: <https://www.parlament.hu/orszaggyules>

⁵ Elérhető: <https://kormany.hu/>

⁶ Elérhető: <https://modellvaltas.kormany.hu/alapitvanyok>

⁷ Elérhető: <https://adatbazis.k-monitor.hu/>

Az adatok értelmezésével kapcsolatban a következő korlátokat szükséges figyelembe venni az értelmezésük, elemzésük során.

1. CÉGADATOKKAL KAPCSOLATOS KORLÁTOK

- Cégbejegyzési és közzétételi sajátosságokat figyelembe véve a részvénytársaságok tulajdonosi szerkezete nem minden esetben ismert pontosan a nyilvánosan elérhető céginformációk alapján.
- A tulajdonosi hányad arányának mértéke sok esetben egyáltalán nem vagy nem pontosan ismert, csak a becsült érték (például maximum érték vagy küszöbérték).
- Egyes végső tulajdonosok több cégen keresztül különböző arányban érdekeltek egy vállalkozásban. Ilyen esetben a magasabb értéket szerepeltetjük.
- A rendelkezésre álló vállalati adatok csak a magyar tulajdonosokra vonatkoznak. Ha a cég végső tulajdonosa külföldi cég, akkor nem ismerjük a végső tulajdonos kilétét, csak azt tudjuk, hogy külföldi szervezetről van szó, mivel a hazai jogszabályok nem teszik kötelezővé a külföldi vállalkozás végső tulajdonosainak közzétételét a nyilvános céginformációs adatbázisokban.
- Az adatok nem tartalmazzák a magántőkealapok kezelőszervének értékpapírjait birtokló tulajdonosokat és a bizalmi vagyongazdálkodókat, mivel azok tényleges tulajdonosait nem kötelező a hatályos jogszabályok alapján bejelenteni az alapításkor és a működés kapcsán.
- Adatvédelmi okok miatt névvel azokat a tulajdonosokat szerepeltetjük, akik (i) a vizsgált cégek többségében legalább 25 százalékos részesedéssel rendelkeznek, és cégeik összesen legalább 5 milliárd forint értékben nyertek el közbeszerzést a vizsgált időszakban; (ii) akik közhatalmi pozíciót töltenek/töltöttek be; (iii) akik legalább 2 említéssel szerepelnek a sajtóadatbázisban.

2. KÖZBESZERZÉSI ADATOKKAL KAPCSOLATOS KORLÁTOK

- A cégek alvállalkozóként is részt vehettek a közbeszerzésben, azonban az alvállalkozókról nem áll rendelkezésre teljes körű információ, ezért ezeket a bevételeket nem vettük figyelembe.
- A közbeszerzési adatok elemzése során számos hibát és hiányosságot azonosítottunk az eredménytájékoztató hirdetményekben közzétett információkban, például hibásan közölt értékek jelzése kapcsán, mely a felületen megjelenített cégek kiválasztását is befolyásolhatta. Ezért 23 céget az adatok pontatlansága miatt nem szerepeltetünk az adatokban, noha a kiválasztási feltételeinknek megfeleltek volna.

3. KÖZHATALMI KAPCSOLATOK

- A politikai befolyás csak ritkán mutatható ki adatokkal, számos esetben a közhatalmi tituluson vagy állami cégekben vállalt szerepen túlmutató informális kapcsolatról van szó. Adatszinten nem kimutathatóak a baráti, szomszédsági vagy családi kapcsolatok, jelentőségüket azonban mi sem vitatjuk, és sajtóinformációk nyomán ezekkel külön elemzésekben foglalkozunk.

www.transparency.hu